

Cluj, 5 febr. 1933

Dragă Ionică,

Voiam de mult timp să-ți scriu - timp lung, dar mereu m-a împiedicat câte ceva, acum, în urmă, de câteva zile, o răceală strășnică. N-am putut pleca la Sibiu, unde aș fi avut un loc mai liniștit pentru scris, de aceea, șefii mei - emisarul prozator Dumitru Nireu și dramaturgul din secolul 19 Iosif Buceanu - au avut să plec. Nu pot să-ți dau șansa de a avea atât de mare nevoie de mine aici - fiindcă mă aflam în situația că pregăteam articole pentru 4-5 numere ale „Tribunei”, deci, efectiv, nu aveam nimic de lucru în redacție. Să-l dau bine să mă gîndesc, îmi dau seama că atitudinea lor a fost dictată de ajutorul concret, frate direct pe care-l dau amindori - cu fapta și cu vorba: atmosferă - celor ce vreau să se apuce scrieri de o treabă mai dificilă.

Recunosc, în continuare, cu exemplul care - sper - te va edifica asupra frumusețelor în preocupări. La începutul lui ianuarie sau finele lui decembrie - brusc - secretarul Fi-
lialei Uniunii Scriitorilor din Cluj s-a simțit jălit de o inițiativă neobișnuită: o sedință cu toți scriitorii de aici, în care să se citească un referat (al criticului Marosy) despre câteva piese ce s-au jucat și despre unele scrisse și posibile a fi date publicării. Referatul vorbea despre șase piese: una - Neamurile - a lui Terfil Buceanu, alta a lui Nagy István, alta a lui Huszár, a patra - a lui Rebreaun și încă, a cinci - a lui Taniás Mária, a șasea - a lui Grigore Keeranu. Piesa mea nu intra în discuție și în referat - din două motive: 1) nu o dădusem lui Marosy să o citească; 2) la ora cînd urma să se țină referatul, Teatrul Național din Cluj o intra duse în referat.

tonu.

Dece se facea sedinta? Cui sa tinea ei? Cei dintr-o "litatie", neontinuandu-se unul pe altul, voiau - voalat - sa-i dea o lectie lui Tac, din cauze sa rezulte ca Nationalul clujean are se ocupă de autori dramaturgici locali. Tac, acu impresia, a cam prius de vete despre ce ste vorba si a făcut unlt. Eram în redactie, în biroul tipilor, împreună cu alții, salicându-l cauduceri "Tribunei" sa publice ptele pe care le vor găsi bune de publicat - tocmai în momentul cind iatie dramaturgul Nr. 1 al Clujului si directorul Nationalului a avut lor un violent schimb de conplimente la telefon. Atz se petrece exact cu 24 de ore inaintea sedintei. Se hotăraie - în principiu - publicarea în "Tribuna" a piesei lui Vanilica si Zia si a piesei mele.

A doua zi, la Filială, s-a ținut sedinta.

Reportul lui Marosy a fost o farsă. Rezulta de acolo că Busecan continuă, în conditii noi si la un nivel superior, "Commedia dell'arte"; că Magy Istvan ste un mare dramaturg al problemelor universale; că Huszar ste numai stiu cum. ca piesa lui Rebreanu si Zia, are unele carente dar indoi dualizează bine psihologia personajelor; că piesa lui Iancu Maria - un tancas ci Töldes, am gresit, dar nu mai sterg, ci fa ta corectura necesară - ste o dictiune reportistica în viața cotidiană; că piesa lui Buraș redă cu nerv satiric aspecte critice ale răuast. telor burgheze din constiinta uura. În stenta, deci, la rând la oarte pe priunii si, care siint

„jurnal”, se opre o revelare absolută a textelor. Ie-
m că, totuși eu, trebuie să fiu profund rezervat atunci
când te apucă să pui pe același plan, dau un simplu
exemplu, un text dramatic terminat de Emin. Rebreanu
cu unul, agnoscând, de Bleșanu. Și totuși, până aici,
hai să mai citim lucrurile „treacă-meargă”!

Am urmat lucrurile la curint. Poate că serii a fost
Dumitru Iurces - bun cunosător al dramaturgiei, om
de o onestitate inatacabilă, ca a lui Busuoc de altfel.
După Iurces, primea piesa a lui Rebreanu. Emin se
prezintă gresit ideologic; a doua se ocupă de o
treabă mică; piesa lui Bleșanu încă nu este
lucrată; a treia - pe care a pomănit-o din din-
patie, de sigur, deoarece eu intru în discuția de
atunci - este statică și, gică el grăjului, ar putea
face probleme mai dificile regiunii. Iar dacă
seamă, un-i așa, ce plin de solitudine discuta
tov. Dumitru Iurces, cât interes și dragoste în
vorbele sale pentru destinele dramaturgiei! Și
toate acestea veneau după ce divinate, în vorbire,
am spusese un a' lui Rebreanu că va publica
reintirgăat piesele udate. Culmea: a mea
se gata culmea atunci la tipografie, dar nu
i-a dat drumul. Și asta fără niciun motiv -
pentru că pieșa fusese citită și la Regiunea
de Partid și la Direcția Presii și niciunul
dintre cele două foruri în drept nu avuseseră
nicio obiectie.

Dar să veni. La pauză, am plecat de la sedință

cu glăse și taciu. Taciu era palid ca un mort și injura de
totați Dumnezeu, cum, de altfel, injurau și eu. Ce s-a în-
timplat cu tebiuta? Aduh... răfusați cu trac, de teamă
fata de acesta cîed, s-a schimbat într-o enervativă
leuă de pozie pentru... piese de calitate.

În fine, treaba a trecut.

De la plămîna trecută, piesa mea a intrat în
repetiție. O pune în scenă Victor Tudor Boga, iar re-
gia o scrie J. Th. Ciupe. Distribuția e foarte bu-
nă. Sper să răsă un lucru frumos, iar dacă nu, dacă
va fi o înfrîngere, atunci va fi una la fel de pu-
noasă ca o victorie! Scuze, mi s'optimismul și nu l-
trate drept infirmare. N. as. rezita... Cel puțin
în cazul de față.

Nu știu - și vrei cu mîă interesează - ce-i cu piesa
lui taciu. Tovarășul decan e cam măgar și nu știe
să se comporte, dar o să-i treacă. Său dacă nu -
dumnezeu să-i dea sănătate! Seară de viață nu
mai dă, l-a uitat total și pe glăse. De fapt,
amintit surprinzător în atitudinea lui, pentru că
el nu-și aduce aminte decît de cei care-i pot
fi utili. De aceea, din păcate, n-are prieteni. Cel
măcel calabroni! În fine, nu-i treaba mea.

În rest, în ce mîă privește, n-am decît un
mare neaș, of, dar și speranță - asupra
cărora voi reveni.

În meeltunescă lîm inimă pentru primirea în
univîră a subscrisorilor - și dintr-o dată, în spiri-
t, pot discuta aproape de la egal cu maeștri

de talia lui Darcău, Uater, Călinescu, Beuran, Mazilu,
Telea, pentru a nu ești decât unele nume ce strălucesc
pe firmamentul seriorului nostru. Regret că nu i
s-a rezolvat situația și lui Rădulescu care, cum știrea,
vreă să-ți scrie și.

În plicul de față, ămi înghădui să-ți trimis volumul
lui Radu Stăru. Și-am citit de demă. Tei ori. Dori am fost
imbuorât de apologetism - unul dintre motive a
fost, după cum rezultă dintr-un recent report trimis
la "Tribuna" de Mircea și Brădăraș, și exonic pe care
am ~~scris~~ scris-o la volumul tău - deci, cum zic, apo-
loget, căd că volumul lui Stăru este deosebit de valo-
ros. Mă gîndesc că, poate, vei face ceva pentru el, vor-
bind cu Bănuță.

Dacă un-ți va fi greu, te rog întreabă. Și pe Tibi de
nu-i ste cu putință să dea citere poezii de Stăru
după 16 februarie: are la "Gazeta" un ciclu ucai
vechi. Uie, într-o convorbire telefonică ucai vechi,
mi-a promis că va publica unele poezii - dar
probabil a uitat, fiind foarte ocupat în uoul
post.

Cînd a fost Eugen Barbu la Cluj, la premiura
lui, am avut ocazia să-i vorbesc despre Stăru
și mi-a promis că va publica și el citere poezii. Mă
îngădui să le pun într-un plic și, poate, cum tu îl în-
tîlnesti vîndu-mă vîndu, un-ți va fi dificil să i le
dai.

Pentru toate cele ce te-au rugat, îți mulțumesc
și-ți cer scuze dacă, și cauzează prea mare bătaie de
cap.

Am de gînd, peste 10-15 zile să fac și eu un
drum la București - și sper să te întîlnesc pentru

a sta de vorba mai pe larg. În prezent, lucrăz de zor la
scenariu și sper să termin săptămânii viitoare. În
general, îi am mai prea pierdut timpul, îi am lăsat pe
colegii mei de redacție să stabilească ei, în exclusivitate,
cine e nemuritor și cine nu - deși pentru că au
reusit să mai scriu o piesă de teatru, un fel de co-
medie dramatică în felul ei amuzantă. Cind o va ter-
mina de la tot la mână, am să îi trimis un exemplar,
brate o să mi spui părerea ta autorizată.

Și acum, ca să închei, mă reîntorc la meandrele meu-
of! N-o dau pe chardă tragică - așa cum, nu știu de
ce, uneori mă suspectezi tu -, dar, în general, am
senzația că mă sufer aiți. Vreau să te rog să te mai
gîndești adăta la a un interesezi vreo posibilitate de
a mă smulge de aiți. Nu sunt pretențios. Dacă aș
avea undeva o jumătate de noroie, o mie de
lei arîntați pe lună - totul mi s-ar ține în or-
dine. Fie la "Gazeta", la "Luceafărul", la "Scînteia
Tineretului", la revista lui Lucica. Oriunde. Stia
cîi gree de trîit, la București, din o mie de lei -
dar cu publicarea frecventă a unor articole aș
reusi să duc o viață aproape normală. Nici-
te rog să mă crezi - te apucă pliumul cînd vezi
ce fac și ce o să fac din revîrta asta. Și-i păcat!
Mare păcat! Te rog gîndește-te dacă există
cuvîră vreo posibilitate în acest sens. Ar fi, pen-
tru mine, mai mult decît valvatură!

Tată-mi lungimea seninii. Dacă nu survine
nicuîr neprevăzută, sper să te pot invita la prînz
să pe la mijlocul lui martie.

Te îmbrățișez,

Sandru